

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Анатомія свійських тварин
(обов'язковий) 1 курс

Реалізується в межах освітньої програми:

Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза.

за спеціальністю 212- **Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза**

На 2 (магістерському) рівні вищої освіти

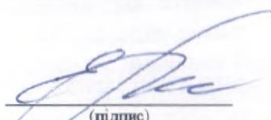
Суми – 2021

Розробник:

(підпис)

Ливошенко Є.М., к.вет.н., доц.

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології	Протокол від 23 червня 2021 року № 15	
	Завідувач кафедри	 (підпис) Камбур М.Д. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

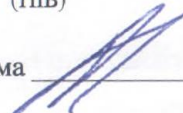
Гарант освітньої програми

(підпис)

Фотіна Т.І.

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Нечипоренко О.Л.

(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Петров Р.В.

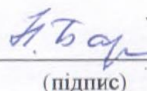
(ПІБ)

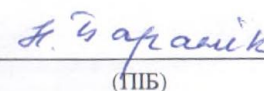

Плюта Л.В.

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 19.07.2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми
2021-2022		Протокол № 15, від 23 червня 2021 року	Камбур М.Д.	Фотіна Т.І.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Анатомія свійських тварин		
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини/ Кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	212- Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза. / ФВМ		
5.	Рівень НРК	7		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1/1-15		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		Лекційні 16	Практичні -	Лабораторні 60
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	К. вет.н., доцент Лівощенко Є.М.		
11.1	Контактна інформація	ФВМ. Кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології. Вул.Г.Кондратьєва 160/3, каб19, ауд. 4. Т.050-913-60-82		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна « Анатомія свійських тварин » є однією з фундаментальних дисциплін, яка висвітлює питання будови тіла тварин різних видів.		
12.	Мета освітнього компонента	Мета – вивчення будови організму свійських тварин у нерозривному зв'язку з його функціями і розвитком.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<ol style="list-style-type: none"> 1. Освітній компонент базується на зоології 2. Освітній компонент є основою для фізіології, гістології, клінічної діагностики, терапії, хірургії, ветеринарно-санітарної експертизи та інших розділів ветеринарної медицини. 3. Освітній компонент несумісний з економікою, механізацією 		
14.	Політика академічної доброчесності	<p>Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності. Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є системи Plagiarism check algorithm. У випадку виникнення порушень реагування відбувається відповідно до нормативної документації щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/). При виявленні порушення академічної доброчесності виконане завдання не зараховується і направляється на повторне виконання</p>		
15.	Moode	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=277		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен вміти	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)		Як оцінюється РНД
	ПРН _{n-m}	ПРН _n	
ДРН 1. Знаходити всі напрямки та площі тіла на тварині. Знаходити на препараті складові кісток скелету, виявити видові особливості кісток та описувати їх. Знаходити на тварині чи скелеті суглоби.			-Усне опитування після вивчення теми з використанням нативних препаратів. -тестування, -виконання завдань самостійної роботи
ДРН 2. Знаходити на шкірі її шари та похідні шкіри. Знаходити на препараті м'язи, виявити. Вміти називати їх, та їх функції.			-Усне опитування після вивчення теми з використанням нативних препаратів. -тестування, -виконання завдань самостійної роботи
ДРН 3 Знаходити у організмі складові частини різних систем та апаратів. Виявляти видові їх особливості, знати топографію органів. Вміти описувати органи використовуючи латинську термінологію.			-Письмове опитування після вивчення теми -тестування, -виконання завдань самостійної роботи
ДРН 4. Знаходити складові серця на препараті. Знаходити всі основні судини та гілки які відгалужуються від них.			-Усне опитування після вивчення теми з використанням нативних препаратів. -тестування, -виконання завдань самостійної роботи
ДРН 5 Знаходити спинний, головний мозок на препараті та їх складові. Знаходити на препараті і тварині нерви та їх гілки, виявляти їх топографічні особливості. Вміти називати їх.			-Усне опитування після вивчення теми з використанням нативних препаратів. -тестування, -виконання завдань самостійної роботи
ДРН 6. Знати будову аналізаторів. Знаходити на препараті складові органів чуття виявляти. Вміти описувати їх.			-Усне опитування після вивчення теми з використанням нативних препаратів. -тестування, -виконання завдань самостійної роботи
ДРН 7. Знати будову органів свійської птиці.			-Усне опитування після вивчення теми з використанням нативних препаратів. -тестування, -виконання завдань самостійної роботи.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу					Рекомендована література
	Аудиторна робота			Самостійна робота	практика	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.			
Осінній семестр (I курс, I семестр)						
Тема 1. Біоморфологічні закономірності будови і розвитку організму. Будова осевого скелету.	2		10	6		1, 2, 4, 5, 7, 8, 23, 24.
Тема 2. Скелет кінцівок.			8	4		1, 2, 4, 5, 7, 8, 23, 24.
Тема 3. Будова черепа. Синдесмологія			4	4		1, 2, 4, 5, 6, 7, 23, 24.
Тема 4. Дерматологія.	2		2	6		1, 2, 9, 23, 24.
Тема 5. Міологія.			8	6		1, 2, 10, 11, 23, 24.
Тема 6. Апарат травлення	2		8	6		1, 2, 12, 14, 23, 24.
Тема 7. Дихальний апарат.	2		2	6		1, 2, 13, 14, 23, 24.
Тема 8. Сечостатеви́й апарат	2		6	6		1, 2, 14, 14, 23, 24.
Тема 9. Будова серця. Кровообіг у плода і дорослої тварини	2		4	6		1, 2, 15, 23, 24.
Тема 10. Центральний відділ нервової системи.	2		2	6		1, 2, 19, 20, 23, 24.
Тема 11. Переферичний відділ нервової системи			2	6		1, 2, 19, 20, 23, 24.
Тема 12. Органи чуття.	2		2	6		1, 2, 21, 23, 24.
Тема 13. Анатомія птиці.			2	6		1, 2, 23, 24.
УСЬОГО ГОДИН ЗА СЕМЕСТР	16	-	60	74		

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Знаходити всі напрямки та площі тіла на тварині. Знаходити на препараті складові кісток скелету, виявити видові особливості кісток та описувати їх. Знаходити на тварині чи	Методи викладання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, нативних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладання: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць.	24	Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація)	14

скелеті суглоби.				
ДРН 2. Знаходити на шкірі її шари та похідні шкіри. Знаходити на препараті м'язи. Вміти називати їх, та їх функції.	Методи викладення за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, нативних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладення: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць.	12	Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація)	12
ДРН 3 Знаходити у організмі складові частини різних систем та апаратів внутрішніх органів. Виявляти видові їх особливості, знати топографію внутрішніх органів. Вміти їх описувати.	Методи викладення за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, наочних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладення: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць.	22	Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація)	18
ДРН 4. Знаходити складові серця на препараті. Знаходити всі основні судини та гілки які відгалужують ся від них.	Методи викладення за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, нативних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладення: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць.	6	Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традиційний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація)	6
ДРН 5 Знаходити	Методи викладення за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення,	6	Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання,	12

<p>спинний, головний мозок на препараті та їх складові. Знаходить на препараті і тварині нерви та їх гілки, виявляти їх топографічні особливості. Вміти називати їх.</p>	<p>бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, нативних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладення: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць).</p>		<p>переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація))</p>	
<p>ДРН 6. Знати будову аналізаторів. Знаходить на препараті складові органів чуття виявляти. Вміти описувати їх.</p>	<p>Методи викладення за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, нативних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладення: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць).</p>	4	<p>Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація))</p>	6
<p>ДРН 7. Знати будову органів свійської птиці,</p>	<p>Методи викладення за джерелом знань: <i>Словесні:</i> розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. <i>Наочні:</i> демонстрація, ілюстрація, препарування, спостереження. Активні методи: (використання технічних засобів навчання, нативних препаратів, муляжів, використання навчальних та контролюючих тестів) Інтерактивні методи викладення: (використання мультимедійних технологій, електронних таблиць).</p>	2	<p>Методи навчання за джерелом знань: <i>Словесні:</i> робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів), <i>Наочні:</i> спостереження. Методи навчання за характером логіки пізнання (<i>аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод</i>). Активні методи (карти розуму, мозкова атака, рішення кросвордів, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, групові дослідження). Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація))</p>	6
<p>ВСЬОГО:</p>		76		74

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Осінній, весняний семестр (I курс, I семестр)

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тематичне опитування	20 балів / 20 %	Щотижня
2.	Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	20 балів / 20 %	Згідно розкладу
3.	Тестування	15 балів / 15 %	Впродовж 7-8 тижнів
4.	Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	15 балів / 15 %	Згідно графіку здачі модулів
5.	Екзамен - письмово	30 балів / 30 %	Згідно розкладу

1.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ¹	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ²
Тематичне опитування	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшу частину завдань виконано з використанням на основі основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення лабораторно-пракacticних завдань. Виконання індивідуальних контрольних завдань значно формалізовано, відсутнє глибоке розуміння роботи	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє і виконує лабораторно-практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з	Здобувач реалізує теоретичний матеріал дисципліни при виконанні лабораторно-практичних робіт, здатен аналізувати та співставляти отримані результати на основі набутих з даної дисципліни знань, умінь, практичних навичок

¹ Зазначити компонент сумативного оцінювання

² Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

			викладачем, але допускає незначну кількість неточностей.	
Тест множинного вибору	<i>≤ 5 балів</i>	<i>6–9 балів</i>	<i>10–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
	Студент дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).
Оформлення та презентаційна доповідь самостійно опалюваного матеріалу	<i>≤ 5 балів</i>	<i>6–9 балів</i>	<i>10–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Екзамен	<i><15 балів</i>	<i>16-20 балів</i>	<i>20-28 балів</i>	<i>29-30 балів</i>
	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Правильність відповіді ≤ 33%	Незважаючи на те, що студент відповів на запитання, однак відповідь не повна і основна суть до кінця не розкрита, окремі складові відсутні.	Студент у своїй відповіді розкрив основні положення заданих питань, що мають визначальне значення при виконанні роботи. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Питання розкриті повністю. Студент вільно володіє матеріалом, оперує знаннями не тільки з підручника, але і додаткової літератури. Демонструє креативність, вдумливість.

5.1. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок після вивчення тем 1,2,3,4,5,6,7,8, 9, 10, 11,12, 13.	2,4,6,8,10,12,14,15 тижні семестру
2	Письмовий зворотній зв'язок після вивчення теми 1-3, 4-8, 9-13.	8,15 тижні семестру
3	Письмовий зворотній зв'язок від викладача під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотній зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом занять
5	Усний зворотній зв'язок від викладача після екзамену.	Після екзамену

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

2.1. Основні джерела

2.1.1. Підручники посібник

1. Анатомія свійських тварин: Підручник / Рудик С.К., Павловський Ю.О., Криштофорова Б.В. та ін. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 575 с.
2. Акаевский А.И., Юдичев Ю.Ф., Селезнев С.Б. Анатомия домашних животных. – М.: Аквариум-Принт, 2009. – 640 с.

2.1.1. Методичне забезпечення

4. Камбур М.Д. Будова осьового скелету тварин: [методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять] / Камбур М.Д., Плюта Л.В., Лівощенко Є.М. // Суми. – 2016. – С. 10-12. // Суми: СНАУ, 2007. – 29 с.
5. Методичні вказівки до першого заняття: [методичні вказівки для студентів I курсу факультету ветеринарна медицина щодо проведення перших лабораторно-практичних занять, навчальної практики (як у аудиторії так і на віварії) та самостійного вивчення апарату руху (основний і скорочений термін) денної форми навчання] / [М.Д. Камбур, А.А. Замазій, Є.М. Лівощенко та ін.]. – Суми, 2013 – 28с.
6. Камбур М.Д. Череп свійських тварин: методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять самостійної роботи та практики студентів з курсу анатомії свійських тварин / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.]. – Суми, 20012. – 18 с.
7. Анатомія свійських тварин. Навчальний посібник з остеології: навчальний посібник з остеології для студентів I-II курсів факультету ветеринарна медицина щодо проведення лекцій, лабораторно-практичних занять, навчальної практики (як у аудиторії так і на віварії) та самостійного вивчення скелету свійських тварин (основний і скорочений термін) денної форми навчання / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.] Суми 2021 рік, 130 с.
8. Скелет, міологія, дерматологія: методичні вказівки для студентів з індивідуальним графіком навчання / [М.Д. Камбур, А.А. Замазій, Є.М. Лівощенко та ін.]. – Суми, 2009 – 31с.
9. Анатомія шкіри: [методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи]/ [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.] – Суми, 2008. – 18с.
10. Анатомія свійських тварин: міологія. Методичні вказівки для студентів I-II курсів факультету ветеринарна медицина щодо проведення лекцій, лабораторно-практичних занять, навчальної практики (як у аудиторії так і на віварії) та самостійного вивчення м'язової системи свійських тварин (основний і скорочений термін) денної форми навчання / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.] Суми 2014 рік, 34 с. - (анатомія свійських тварин).
11. Препарування м'язів: [методичні вказівки щодо проведення практичних занять та самостійної роботи] / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.]– Суми, 2010. – 17с.

12. Нутрощі і інтегрувальні системи: методичні вказівки для студентів з індивідуальним графіком навчання / [М.Д. Камбур, А.А. Замазій, Є.М. Лівощенко та ін.]. – Суми, 2009 – 34с.
13. Анатомія дихання [методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи] / [Камбур М.Д., Лівощенко Є.М. та ін.] – Суми, 2008. – 44 с.
14. Топографія органів черевної порожнини новонароджених тварин: Методичні рекомендації / Криштофорова Б.В., Гаврилін П.М., Лемещенко В.В., Бамбуляк М.Ф. – К.: Аграрна освіта, 2003 – 18 с.
15. Анатомія свійських тварин: Ангіологія: Методичні вказівки для студентів I-II курсів факультету ветеринарна медицина щодо проведення лекцій, лабораторно-практичних занять, навчальної практики (як у аудиторії так і на віварії) та самостійного вивчення будови серця і судинної системи свійських тварин у цілому (основний і скорочений термін) денної форми навчання / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.] Суми 2017 рік, 48 с. табл. 45.
16. Ветеринарна ендокринологія [навчальний посібник] / Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М., Плюта Л.В. – Суми, 2008. – 57 с.
17. Ангіологія: [анатомічний українсько-латинсько-англійський словник-довідник] / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.]. – Суми: СНАУ, 2008. – 45 с.
18. Лімфатична система: [методичні вказівки для студентів I і II курсів факультету ветеринарна медицина щодо проведення лабораторно практичних занять та самостійного вивчення лімфатичної системи] / [М.Д. Камбур, А.А. Замазій, Є.М. Лівощенко та ін.]. – Суми, 2010 – 30с.
19. Нервова система: [методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи] / [Камбур М.Д., Лівощенко Є.М., Плюта Л.В.] – Суми: СНАУ, 2008. – 60 с.
20. Анатомія свійських тварин. Анатомія головного мозку: методичні вказівки для студентів II курсу факультету ветеринарна медицина щодо проведення лабораторно-практичних занять, навчальної практики (як у аудиторії так і на віварії) та самостійного вивчення будови головного мозку (основний і скорочений термін) денної форми навчання / [Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М. та ін.] – Суми 2012 рік, 23 с. - (анатомія свійських тварин).
21. Камбур М.Д. Зоровий аналізатор [навчальний наочний посібник] Камбур М.Д., Замазій А.А., Нечипоренко О.Л. – Суми, 2005. – 32 с.
22. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно практичних занять на віварії / [методичні вказівки для студентів I і II курсів факультету ветеринарна медицина] / [М.Д. Камбур, А.А. Замазій, Є.М. Лівощенко та ін.]. – Суми, 2010 – 30с.

2.1.2. Інші джерела

23. Климов А.Ф. Анатомия домашних животных/ А.Ф. Климов, А. И. Акаевский, Лань, – 2011. – 1040 с.
24. Хрусталева И.В., Михайлов Н.В. Анатомия домашних животных / Учебник. – М.: Колос, 1994.– 546 с.

2.1.3. Додаткові джерела

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека і читальний зал СНАУ.
 2. Читальний зал і бібліотека ФВМ
 3. Читальний зал гуртожитку № 2.
 4. Moodle.
 5. Інтернет.
- http://eknigi.org/estestvennye_nauki/60011-anatomiya-svijskix-tvarin.html
<http://bookree.org/reader?file=1341969>
<http://www.ex.ua/74036201>
<http://svechu.ru/estestvennie-nauki/atlas-anatom-svyskix-tvarin-sindesmologya-mologya.php#>
http://goraknig.org/estestvennye_nauki/?kniga=MTg2Mjc1NA